

List Narodna in študijska
Knjižnica via Geppa, 9
TRIESTE
30 lir mm v širini 1 stolpca, plačilo

SOCIALISTIČNA družitev mora imeti pravilno podlago

Prečanje med tov. Nennijem in Saragatom v Praloni je v ospredju politične pozornosti. Na tem področju voditelj PSI in PSDI se je govorilo o politični enotnosti, t. j. o vprašanju fuzije obeh socialističnih strank v Italiji. Po srečanju so časopisi objavili več izjav obeh socialističnih voditeljev. Razlika med izjavami je bistvena značaja. Saragato je poudaril, da fuzija med PSI in PSDI temelji na želji po socialistični enotnosti, toda na podlagi izolacije komunistične partije in na podlagi sprejema zahodne blokvske koncepcije s strani PSI. Nenni je po svoji strani izjavil, da so se napravili nekateri koraki naprej predmet odobravanja otklanjanja. Ni dvoma, da je vsak korak k združitvi obeh socialističnih strank v Italiji, kjer so socialistične sile močne in razvite, je velika delna združitve občutena, ker bi predala velik jezik proti vsakemu reakcionarnemu po-

družitve, t. j. združitve enega sektorja socialističnih sil na podlagi razdružitve z najmočnejšim, komunističnim sektorjem delavskega gibanja. Vsekakor socialistična združitve ni vprašanje teatralnih gest, kot je poudaril tov. Nenni, marveč stvar konkretne borbe, ki bo lahko privedla do zblizanja med PSI in PSDI, do skupnega nastopa na parlamentarnih volitvah in nato do fuzije. Reakcionarni in konservativni krogi skušajo vso stvar prikazati v luči protikomunizma, toda to je dokaz strahu italijanske buržoazije pred dogodkom, ki bi nedvomno pripeljal k zavezitvi reakcionarnih poskusov in k pospešitvi napredovanja v smeri socializma v Italiji. Tudi v Trstu bi bil tak dogodek pozitiven, ker se obeti potreba po prenehanju globoke razdružitve med delavskimi gibanji. Toda tudi pri nas si je nemogoče zamisliti združitve socialističnih strank na podlagi antikomunizma. Podlaga za združitve mora biti borba proti kapitalizmu, proti reakcionarnim in konservativnim silam, za bratstvo med tuževci ena narodna, proti vsakemu nacionalizmu. Le tako bo socialistična združitve nekaj pozitivnega in oživljajočega. Takšno združitve pa bo pozdravil vsak demokrat, vsak socialist.

9. septembra skupna proslava bazovskih mučenikov

V Bazovici se je sestavil enotni odbor za proslavo bazovskih mučenikov. Odbor sporoča, da bo proslava v nedeljo 9. septembra ob 15.30 na kraju ustrelnice v Bazovici.

Sporod proslave je naslednji: Po kratki otvoritvi domačina bosta sledila slavnostna govora v slovensčini in italijansčini. Po govorih bodo recitacije domačih mladincev, nastopi pevskih zborov s Padriči, iz Trebbi, Lonjerja, Rovt ter domačega zbora «Lipa». Pred začetkom proslave se bodo položili venci.

Zbirališče za udeležence proslave bo na trgu v Bazovici (pred cerkvi) ob 15. uri, od tod bo povorka krenila na kraj ustrelnice.

Odbor vabi k množični udeležbi.

ENOTNOST EGIPČANOV



Na sliki: manifestacija egiptovskih visokošolcev po nacionalizaciji družbe za Sueski prekop. V trenutku, ko se je Egipt znašel pred grožnjami V. Britanije in Francije, se je v deželi skovala ljudska enotnost, ki je najbolj odgovor na poskuse, da bi se s posegi od zunaj omajala odločitev vlade Z Egiptom se je od 26. julija, t. j. dneva nacionalizacije, znašel ves arabski svet, ki ga s simpatijo podpirajo vse miroljubne države.

Dr. Sfiligoj se strinja z Adenauerjem

Po vsem kapitalističnem svetu kljub antikomunistični gonji konzervativnih in reakcionarnih sil prevladuje mnenje, da je Adenauerjeva vlada zagrevala veliko napako, ker je zahtevala od svojega ustavnega sodišča, naj prepove Komunistično partijo Nemčije. To mnenje raznih krogov in strank, ki niso komunistični ali napredni, dokazuje, da se vsak človek, ki je količič demokrat, sprašuje, kam lahko privede politika Adenauerja, ki je zahtevala od svojega ustavnega sodišča, naj prepove Komunistično partijo Nemčije. To mnenje raznih krogov in strank, ki niso komunistični ali napredni, dokazuje, da se vsak človek, ki je količič demokrat, sprašuje, kam lahko privede politika Adenauerja, ki je zahtevala od svojega ustavnega sodišča, naj prepove Komunistično partijo Nemčije. To mnenje raznih krogov in strank, ki niso komunistični ali napredni, dokazuje, da se vsak človek, ki je količič demokrat, sprašuje, kam lahko privede politika Adenauerja, ki je zahtevala od svojega ustavnega sodišča, naj prepove Komunistično partijo Nemčije.

Njegova „hvaležnost“

Človek ostaja brez sapa, ko prebira te stave, prav posebno če se spominja, da jih je napisal človek, ki se mora zahvaliti prav komunistom, če je danes na svobodi in če se mu je posrečilo rešiti se iz krepelj fašistične sodbe, ki jo je hotela »demokracija krščanska« vlada izvršiti. Prav komunisti so najbolj protestirali v trenutku, ko je bil pred leti zaprt na podlagi prošle razsodbe Poselnega sodišča. Ta človek pa ima toliko nesramnega poguma, da se razveseljuje nad samotno razsodbo v Zahodni Nemčiji (izdano od nacističnih sodnikov) in zahteva celo, naj vse druge zahodne države tej razsodbi sledijo. To je že de generacija človeka, ki zase zahteva vzdevek demokrata a ne ve, kaj je demokracija. Njegova »demokracija« vodi neizbežno v fašistično diktaturo, ker so prav komunisti in napredne sile tisti, ki s svojo borbo in z množično mobilizacijo onemogočajo krstive demokracije in uvajanje fašističnih metod. Toda to ne zanima nekatere ljudi. Fašisti so vneto zaposlovali Adenauerja, kar je logično, če pomislimo, da je ustavno sodišče, ki je razsodbo diktaturo, postavljeno iz bivših nacistov. Če bi bili fašisti edini, ki bi bili zaposlovali temu nečestovnemu dogodku, se ne bi bili začudili. Začudili pa smo se, ko smo v »Demokraciji« od 24. avgusta prebrali članek dr. Avgusta Sfiligoja iz Gorice, ki brez pridržkov odobrava sklep ustavnega sodišča iz Karlsruhe in pravi celo: Brez komunistov bi konzervativne sile prav kmalu odpravile vse demokratične garancije in spravilo pod ključ ne samo komuniste, marveč tudi razne doktorje Sfiligoje, ki sta jim strah in sovraštvo proti komunistom zatrenila sleherni ostanek demokratične miselnosti.

Njegovi „somišljeniki“

Dr. Sfiligoj naj si dobro prečita fašistične liste v Italiji in bo našel v njih edine zaveznike v tej nesramni zahtevi. Demokracija ni pojem, ki ga lahko prikrojijo po željah in čustvih posameznikov; demokracija je nekaj živega in komunistične trdnosti. Brez njih ni demokracije, marveč le režim samovolje. V trenutku, ko se razbije splošno narelo demokracije za vse, tedaj se lahko razbije vsa njena rubežina, tedaj lahko pride do trenutka, ko je ni več. To hoče dr. Sfiligoj. Tudi mi imamo dr. Sfiligoja za našega nasprotnika in se bo proti njemu in njegovim idejam stalno borili. Prav posebno pa proti takim monstruoznim idejam, ki jih je iznesel v svojem članku. Toda naj se zaveda, da bomo vedno ob njegovih strani, če bi se mu zgodila politična krivica, kot smo že bili na njegovi strani pred nedavnim, ko so ga bili zaprti v več demokracične republike. V tem je razlika med nami in njim: on nas bi rad prepovedal, mi pa ga bomo kljub temu branili, če se mu bo zgodila krivica. Ljudje naj iz tega sodijo, kdo je večji demokrat!

Incidenti med Turčijo in Grčijo

V Ankari so pretekli teden »neznanec« vdrli v poslopje tamkajšnje grške veleposlanstva ter odnesli važne listine predvsem vojskega značaja. Zavedajo tega je grška vlada odločno protestirala. Na meji med Turčijo in Grčijo pa je prišlo tudi do incidenta z obojestranskim streljanjem.

V kratkem iz Trsta avtobusi za Reko in Ljubljano

Na osnovi sporazuma o turizmu, ki je bil sklenjen med Jugoslavijo in Italijo bodo avtobusna podjetja obeh dežel 10. septembra uvedla redni avtobusni promet med Trstom, Reko in Ljubljano. Italijanski in jugoslovanski avtobusi bodo vozili enkrat dnevno v obeh smereh.

ACTUALISTI

PSI - PSDI

Združitve med PSI in PSDI je te dni predmet posebne pozornosti. Srečanje Nennijem in Saragatom je bilo v ospredju politične pozornosti. Na tem področju voditelj PSI in PSDI se je govorilo o politični enotnosti, t. j. o vprašanju fuzije obeh socialističnih strank v Italiji. Po srečanju so časopisi objavili več izjav obeh socialističnih voditeljev. Razlika med izjavami je bistvena značaja. Saragato je poudaril, da fuzija med PSI in PSDI temelji na želji po socialistični enotnosti, toda na podlagi izolacije komunistične partije in na podlagi sprejema zahodne blokvske koncepcije s strani PSI. Nenni je po svoji strani izjavil, da so se napravili nekateri koraki naprej predmet odobravanja otklanjanja. Ni dvoma, da je vsak korak k združitvi obeh socialističnih strank v Italiji, kjer so socialistične sile močne in razvite, je velika delna združitve občutena, ker bi predala velik jezik proti vsakemu reakcionarnemu po-

POZIV KP TO za "Mesec tiska"

Komunistična partija je izdala naslednji poziv: Tovariši, delovni ljudje, državljanji! Komunistična partija TO vas toplo poziva, da se udeležite in podprete »Mesec komunističnega tiska«, časopise, ki so dragoceno orodje v borbi za stvar miru, svobode, blagostanja vseh, ki delajo, gospodarstva Trsta! Za uresničenje nove politične širokega socialnega odprtja, za doseg ciljev, ki predstavljajo zahtevo, ki jo je izrazilo velika večina tržaškega prebivalstva tudi na zadnjih volitvah, združite se okrog časopisov, ki se borijo za te cilje! Čitajte in širite »l'Unità«, borbeni dnevnik komunistov in delovnih ljudi, najbolj razširjeni list v Italiji! Prispeljite k večji razširitvi »Delaj in «Lavoratore», borbenih glasil naše partije! Prispeljite in pripravite druge, naj prispevajo v sklad ljudskih časopisov, ki ne živijo z milijoni monopolov in bank, marveč na podlagi privržnosti in žrtve delovnih ljudi, svojih bralcev in podpornikov! Množično udeležite se s svojimi družinami, s svojimi prijatelji ljudskih veselje v okviru »Meseca tiska«!

ZAKAJ se tržaški mestni svet ne sestane?

Tržaški občinski svet bi se bil moral sestati pred koncem avgusta, da diskutira o dveh zelo važnih razpravah. Prvič, bi bil moral razpravljati o rekurzu in o rekurzu, ki zahtevajo, naj se razveljavijo upravne volite v območju tržaške občine zaradi nelegalnega črtenja njihove liste. Drugič, bi bil moral razpravljati o zakonu št. 703, ki določa spremembe v občinskem davčnem sistemu. Občinski svet ni bil sklican. Župan in odbor se sploh ne znebita ne za eno ne za drugo zelo važno vprašanje. Neuradno so na občini sporočili, da je kljub določenemu roku za diskusijo o obeh vprašanjih še čas za sklicanje mestnega sveta. Zakon pa govori drugače. Kdo ima prav?

Delegacija CK Poljske partije v Jugoslaviji

25. avgusta je prispela na obisk v Jugoslavijo delegacija Združene delavske partije Poljske, ki jo vodi sekretar CK Franc Mazur. Za časa svojega bivanja v Jugoslaviji bo delegacija obiskala razne kraje na Hrvaškem in v Sloveniji. Tudi Sejem ljudske republike Poljske (Vrhovni svet) in Zvezna ljudska skupščina Jugoslavije sta se sporazumela o izmenjavi svojih delegacij. Poljska delegacija bo prispela v Jugoslavijo 3. septembra, jugoslovanska delegacija pa bo odputovala na Poljsko 10. oktobra letos.

Veselice v okviru "Meseca tiska"

Po splošnih poletnih počitnicah se je partijsko delovanje razvilo v okviru »Meseca komunističnega tiska«. Sekcije in celice delajo, da bi na najboljši način dosegle cilje, ki so si jih zastavile za sirjenje, solidarnost in podporo našemu tisku. Jutri bodo v okviru »Meseca tiska« tri veselice s pestrim sporedom. Sekcije, ki jih organizirajo, si zastavljajo nalogo, da zberejo na teh veselicah množice demokratov, ki naj s svojo udeležbo izpričajo podporo tisku, ki se bori za uresničenje naprednih in demokratičnih ciljev. V Camporah bo veselica z bogatim sporedom. Začetek je najavljen za 15. uro. Veselice se bo zaključila popolnoma. Na sporedu so: govora tov. Ferluge in Spadara, razstava knjig in časopisov, nastop krajevne godbe, tekmovanje v balincanju med ekipami kulturnih krožkov Miljčine in Trsta, tek v vrečah in razne druge zanimivosti. Po 20. uri se bodo udeleženci veselice lahko udeležili plesa. Prav tako v nedeljo bo od 16. dalje na Greti na sedežu PD »Ravbar« v ul. Cisternevo praznik tiska s pestrim sporedom. Na veselici bo govoril tov. Gastone Millo. V Ljudskem domu v ul. Ma-

Zopet rožljajo z orožjem proti Egiptu

V ponedeljek se bo Naser srečal s predlagatelji Dullesovega načrta
Indijski predlog ugodno sprejet

V ponedeljek se bo Naser, predsednik Egipta srečal v Kairu z odborom petih, ki ga je večina londonske konference o Suezu pooblastila, naj obvesti egiptovsko vlado o Dullesovem načrtu glede ureditve vprašanja Sueskega prekopa. Odbor sestavljajo predstavniki Avstralije, Etiopije, Irana, Švedske in ZDA. Predsednik odbora je avstralijski zunanji minister Menzies, ki se je takoj po imenovanju postavil v stik z Egiptom. Naser mu je sporočil v teku tega tedna, da je Egipt pripravljen srečati se z odborom petih. Ze prej je Indija predložila Egiptu svoj načrt v imenu štirih držav, ki ga podpirajo, t. j. ZSSR, Indonezije, Ceylona in Indije. Indijski načrt je bil od Egipta ugodno sprejet, medtem ko se v Kairu jasno govori, da bi sprejetje Dullesovega načrta pomenilo popolno kapitulacijo. Položaj se je kljub dobri volji egiptovske vlade zaostrial. V krogih britanske in francoske vlade se odkrito pravi, da mora Egipt sprejeti zahodne predloge, češ da je treba v nasprotjem primeru uporabiti silo. V tem pravcu so se v Sredozemskem morju znova začeli premiki angleške in francoskega vojnega brodogradila, istočasno pa so Francozi še poslali nekaj svojih vojskih oddelkov na otok Ciper, kjer je že zbrana velika angleška vojska sila. Kaj pripravljajo Angličani in Francozi proti Egiptu? To se v zvezi z nemirnim sprajem svet, ki ga lahko interesi pešice francoskih in angleških delničarjev pahnejo v vojski spopad, katerega posledice je nemogoče predvideti. Za sedaj so Angličani že začeli izvajati svoje gospodarske cilje in grozijo, da bodo odpočili vse pilote v območju Sueskega prekopa, če ne bo Egipt sprejel Dullesovega načrta. Ni prenehala v svetu protestna akcija proti prepovedi Komunistične partije Nemčije. Centralni komite KPSZ je te dni objavil resolucijo, v kateri se pravi, da je razsodba zahodnem. skega ustavnega sodišča sravnostna in je dejanje, ki onemogoča združitve Nemčije na mirnem način. Razsodba je napevna proti razvoju demokracije v Zahodni Nemčiji, ker opogumlja reakcionarne in nacistične sile in je dejansko prvi korak k obnovi militaristične in imperialistične politike. Tudi CK Združene socialistične partije Nemske DR je objavil resolucijo, v kateri se odločno odboja ukrep nacističnega značaja proti zahodnonemškemu komunistom. Izvršni komite KP TO je poslal zahodnonemškemu komunistom naslednje pismo: Dragi tovariši! Prepričani, da zastopamo čustva vseh anti-

Zaostritev položaja na Cipru

Položaj na Cipru je zelo napet. Lahko rečemo, da se iz dneva v dan slabša. Po krajšem premirju, ki so ga ciprski rodoljubi ponudili zato, da bi prišlo do pogajanj za pravično rešitev ciprskega vprašanja, so se ta teden sovražnosti ponovno pričele. Kot je znano, je angleški guverner Harding zahteval, naj rodoljubi zapuste deželo, sicer jih bodo kolonialna sodišča sodila, tudi če bodo položili orožje. Tega seveda rodoljubi niso mogli sprejeti. Ta teden so Angličani internirali Makariosovega naslednika škofa Anthimos. Po zadnjih vesteh so dospela na Ciper nadaljnja vojska ojačanja, med katerimi so tudi enote francoske vojske. Kot kaže, pa so te enote namenjene predvsem morebitnemu vojaškemu posegu na Suez.

Solidarnostno pismo naše partije nemškemu komunistom

CK KPSZ opozarja na nevarnost, ki jo predstavlja prepoved

fašistov in demokratov, slovenskih in italijanskih delovnih ljudi Trsta, izražamo svoje ogorčenje in svoj najodločnejši protest proti nečestovnemu ukrepu hitlerjevskega tipa, ki postavlja v ilegalno vašo hrano partijo in številne ljudske organizacije, med katerimi tudi zvezo nacističnih žrtve. Surov ukrep proti vam s strani nacističnih sodnikov po navdihu najbolj reakcionarnih in revanšističnih krogov je vojniško dejanje proti nemškemu ljudstvu, je atentat na njegovo svobodo in na stvar mednarodne pomiritve, je težka ovira za mirno združitve Nemčije. Mi smo obsodili pomen ne-

Obisk Sukarna v ZSSR

V terek je prispel na uradni obisk v Moskvo predsednik indonezijske republike Sukarno. Po obisku v Sovjetski zvezi bo obiskal tudi Jugoslavijo, ČSR, Poljsko in Kitajsko.

Obisk Sukarna v ZSSR

V terek je prispel na uradni obisk v Moskvo predsednik indonezijske republike Sukarno. Po obisku v Sovjetski zvezi bo obiskal tudi Jugoslavijo, ČSR, Poljsko in Kitajsko.

Kaj zahteva

»Demokratični« (?) svet se — po moji presoji — s sodbo ustavnega sodišča strinja in jo odobruje... Objektivni demokrat (?) pravi namreč, da bi morale vse demokratične države tega sveta ravnati s komunisti tako... Prepovedati njih prosto organiziranje v stranko, njih politično delovanje in javno udeleževanje ter jih tudi preganjati... Demokratični svet ima torej pravico ravnati v

Obisk Sukarna v ZSSR

V terek je prispel na uradni obisk v Moskvo predsednik indonezijske republike Sukarno. Po obisku v Sovjetski zvezi bo obiskal tudi Jugoslavijo, ČSR, Poljsko in Kitajsko.

Obisk Sukarna v ZSSR

V terek je prispel na uradni obisk v Moskvo predsednik indonezijske republike Sukarno. Po obisku v Sovjetski zvezi bo obiskal tudi Jugoslavijo, ČSR, Poljsko in Kitajsko.

Obisk Sukarna v ZSSR

V terek je prispel na uradni obisk v Moskvo predsednik indonezijske republike Sukarno. Po obisku v Sovjetski zvezi bo obiskal tudi Jugoslavijo, ČSR, Poljsko in Kitajsko.

Obisk Sukarna v ZSSR

V terek je prispel na uradni obisk v Moskvo predsednik indonezijske republike Sukarno. Po obisku v Sovjetski zvezi bo obiskal tudi Jugoslavijo, ČSR, Poljsko in Kitajsko.

Izvršni komite KP TO

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

TOGLIATTIJEV članek o politiki KPI

Objavljamo članek tov. Palmira Togliattija, generalnega sekretarja KPI, ki ga je priobčila «Unità» v nedeljo 26. avgusta t. l.

Cital sem z veliko zamudo — zaradi nekaj dolgih sprehodov, ki so me za več dni zadržali izven tega mojega letnega bivališča — članek, v katerem «Avanti» (od 12. avgusta pod naslovom: «Točka zgodovine») diskutira nekatere moje trditve, ki sem jih iznesel v težnji, da v polemiki z Maricem Montagnano vzpostavljam politično obličje, s katerim se je naša partija, po nekaterih in nelahki izdelavi doktrine in prakse, predstavila italijanskemu narodu ob padcu fašizma in v letih, ki so sledila. «Avanti» prizna kot pravilno osnovno ugotovitev, da smo že v začetku predlagali in sledili po poti demokratične obnove, ki naj bi se izvajala, razvijajoč obsežno in močno gibanje množice, toda ne da bi se spuščali v pustolovščine ali tvegali vsajano razbitja, ki bi zlozlozila tisto enotnost naprednih nacionalnih in ljudskih sil, na kateri smo smatrali, da se lahko zgradi nov režim, ki naj bi korenito spremenil ustroj države.

Naša linija

To linijo smo mi nakazali že ob prvih nastankih gibanja CLN (narodnoosvobodilni odbori) in nato postopoma boljše pojasnili, prej v Bariju, nato v Salernu in Neaplju ter nato tudi v Rimu. Toda, ko smo predlagali in sledili po tej poti in smo si dosledno prizadeli, da ohranimo enotno, do konca vojne in pozneje, čim širšo nacionalno fronto in zelo široko demokratično in ljudsko fronto, ali smo s tem zaustavili napredovanje demokratičnih in socialističnih sil, smo otežili uspehe, ki so jih te sile dosegle (popolna formalna neodvisnost dežele, legalna vzpostavitev delavskega in ljudskega gibanja v vseh oblikah, republika, demokratična vsebina in socialna vsebina nove ustave itd.) in smo v bistvu olajšali nakane naših nasprotnikov? To je dvom, ki ga postavlja «Avanti». Zdi se mi, da se splača — tudi v tej naši debati — o tem še enkrat diskutirati, tudi če bomo dali s tem prgiščje sena piščunko, ki so, kot zglede, že nekaj mesecev prejeli skupno z mesečnim nakazilom plače tudi ukaz, naj odkrijejo in kričijo po strelah, da socialisti in mi nismo več, kot so imeli do večraj ukaz naj govori, ista in edina stvar, marveč, da se vsak dan ruvamo kot zagriženi nasprotniki.

«Takticizem»?

Naj govori kar hočejo. Razpravljajo o temah svoje politike in svoje zgodovine, je delavske gibanje korakalo vedno naprej, v brk vsem svojim nasprotnikom.

Predvsem ni pravilno reducirati tisto politiko, ki smo jo prej doleteli, na «takticizem», ki bi ga narokoval ocene mednarodne politike. Kaj pomeni «takticizem»? Če ima nek smisel, pomeni kontrast in celo protislovje med besedami, političnimi obveznostmi, ki si jih je javno prevzela določena stranka, in njeno akcijo. Takticizem je bil De Gasperi, ki je odobril novo ustavo, nato pa je začel krstiti vsebino in celo krko njenih določil. Takticizem je bil Saragat, ki je, da bi rešil politično demokracijo, kot je pravil, odobril sleparski volilni zakon in hotel s Seelbo postavitvijo na noge režim politične diskriminacije.

Za obnovo družbe

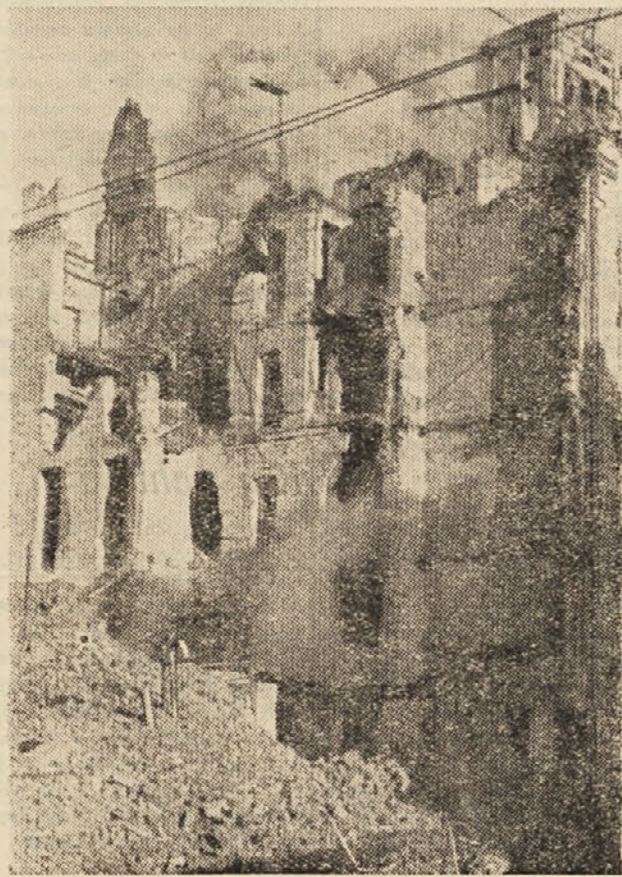
Ne komunisti in ne socialisti niso bili takticisti, ker so njihova dejanja vedno odgovarjala njihovim namenom in njihovim besedam. Naša politika od 1940 dalje (in izberem ta datum, da vztrajam na naši dobro pretehtani izdelavi in pripravi) je bila celotno nekaj več kot taktika (v klasičnem smislu, ki ga dajejo marksisti tej besedi), ker je bila prilagojena na dolgo dobo borbe za obnovo naše družbe v naprednem smislu in na dolgotrajno akcijo za ustvaritev grupacije razrednih sil, ki bi omogočile to obnovo. Lahko se trdi, čeprav upoštevajoč vse nastale spremembe, da se ta doba še ni zaključila in se ta akcija še nadaljuje.

Delavski razred ne more nikoli pustiti ob strani teh ocen. Če jih pusti ob strani, zgreši, za pre se v nevarnem partikularizmu. Kako naj bi se pustile ob strani mednarodne ocene, ko je bilo treba, zato da se porazi fašizem in da vstaneta narod in država, da se vojna konča z zmago, z naglo zmago, in predvsem, ko je bila dežela zasedena od tujih vesil in delavski razred ni mogel uveljaviti svoje nacionalne vloge, če ne s tem, da se je, po eni strani vojskoval, po drugi strani, da je s svojlo politiko nacionalne enotnosti preprečil nakane tistih tujih vesil, ki so računale na notranje razprtije in spopade, da bi nam preprečile pridobitev nuse neodvisnosti? Ocene mednarodne politike so bile to.

Stanje ob prelomnici

Zgrešeno je misljenje, da je polet demokratične in socialne obnove, ki si ga je osvojilo partizansko gibanje, globoko prodrl med vse prebivalstvo in v vse pokrajine Italije. Velik del prebivalstva, čeprav je sovražil fašizem, je bil v duševnem stanju negotovega in plahlega čakanja, ostal je navezan na protidemokratična stališča in čustva, ki jih je fašizem skozi dvajset let vsilil vsem, prevladovala so skoro izključno prečena in žalostna vprašanja trenut.

Obletnica napada na Poljsko



Na današnji dan poteka sedemnajsta obletnica Hitlerjevega napada na Poljsko. 1. septembra so nacistične horde nasilno vdrle na ozemlje Poljske in začele, kot v drugih državah Evrope, ki so jih zasedle s silo, s požiganjem, ropanjem, pustošenjem in streljanjem mirnega prebivalstva. Potrebo je, da se javno mnenje spomni tega sicer žalostnega datuma, ker je prav v istem času, po sedemnajstih letih, Adenauerjeva vlada prisnila na sodne oblasti, da so razpusile Komunistično partijo Zahodne Nemčije. Ne moremo namreč enostavno mimo dejstva, da je tudi Hitler prišel na oblast s tem, da je začel uničevati v Nemčiji vse, kar je vznelo po demokraciji in svobodi.

reji ocene nacionalne politike in istočasno demokratične ter socialistične politike, ker so se ti različni dogodki stekali in prepletali v eno samo celoto. Neuspeh na enem polju borbe bi bil neuspeh na vseh ostalih, medtem ko je problem neodvisnosti težil k prevladovanju.

Ali smo pomagali razvoju?

Prav dobro vem, da učene gosi protikomunizma ponavljajo bedasto popevko o «ukazu» iz Moskve za tiste lutke, nezmogamo misliti z lastno glavno, katere naj bi bili mi, ki že nad tri desetletja vidimo, in ne brez uspeha, komunistično gibanje v Italiji. Toda za te učene gosi ni mesta v delavskem gibanju. Toda ali je naša politika pomagala demokratičnemu razvoju, ali mu je bila v oviro; je pomagala ali otežila ali preprečila potrebne pridobitve? Moje mnenje je odločno: pridobitve, ki smo jih uresničili, bi bile mnogo težje, in morda bi bile celo onemogočene, če bi se delavsko gibanje ne zganilo ob koncu svoje in takoj nato v svoji veliki množici po liniji, ki smo jo nakazali. Sploh ne govorim o neodvisnosti dežele in oživitvi velikega odprtega in organiziranega gibanja delovnih množic, ker so stvari tu jasne kot beli dan. Spomnimo se samo, kako so okupacijske oblasti ravnale z voditelji dveh ve-

ka, predvsem vprašanje kruha (še 1948 je De Gasperi zasnoval na kosu ameriskega kruha svojo kampanjo razdvojitve ljudskih sil) pritajenega črnohorizantstva, strehe, katerega koli dela. Da bi bilo mogoče iti dalje, ni bilo druge izhoda: ne točke kot politika, ki smo jo predlagali in si sledili, to je politika demokratične in nacionalne enotnosti, ki naj bi se premikala k svojim ciljem preko postopnega gibanja delavskih in kmečkih množic ter srednje-ge sloja.

S tem nočem trditvi, da je bilo vse izvedeno pravilno in obdano z naše strani, s strani vlad, v katerih smo bili sodelujoči, s strani socialistov, enotnega sindikalnega gibanja itd. Brez dvoma so bile napake in pomanjkljivosti, in tudi težke, tudi zaradi tega, ker mi bili sami v mnogih stvareh neizkušeni. Gotovo pa je, da je bila politika, ki bi si bila zastavila nalogo, da na revolucionaren način preusmeri tok dogodkov v podporo množici in naprednih pokrajin, ne glede na gotovo intervencijo okupacijskih oblasti, usmerila na desno silo, ki smo jih lahko privedli, do tega, da so se ustvrile za republiko in napredno demokracijo. Sodelovanje s kraljem in njegovim namestnikom je bilo potreben pogoj za republikansko zmago. Ta zmaga, za katero so dali nepopustljivo zgodovinski republikani malenkosten doprinos, ni bila odločilna, marveč ome-

jena in morda bi te zmage sploh ne bilo, če bi bil postavljen v stran tudi kraljev namestnik, kot bi bili hoteli nepopustljivi, ali pa če bi tudi samo De Gasperi napravil pred 2. junijem nekoliko globlji ožreket na desno.

Ta način presojanja stvari in te zaključke je po mojem mnenju treba brez dvoma raztegniti tudi na politično in socialno vsebino nove ustave. Ta vsebina je bila dosežena zaradi sporazuma z demokratičnjsko skupino konstituante ali vsaj z enim delom te skupine, ki se je nadaljeval tudi po razbitju triestranske vlade in kljub temu, da se je že napovedovala hladna vojna. Spomniti se je treba kako sta Seelba in De Gasperi ravnala z ustavo od 1948 dalje in razumela se bo velika nevarnost, ki je obstajala, da bi imeli ustavodajno listino s popolnoma konzervativno vsebino. Le politika demokratične enotnosti, ki so jo izvajali socialisti in komunisti, tudi po svojem izstopu iz vlade, je preprečila to nevarnost. In po za sluzgi te politike smo tudi pozneje, v tako različnih mednarodnih in nacionalnih pogojih, dalje napredovali.

Naše bralce pa bo vedno zanimal načrt, po katerem naj bi v bližnji bodočnosti zgradili na Primorskem dve večji hidroelektrarni in sicer eno pri Ospu v Slovenski Istri in eno v dolini Idrice.

Seznanimo se najprej z elektrarno pri Ospu. Tu bi v rodni bila samo strojna vodna pa bi prihajala po 17 km dolgem rovu iz Vremske doline. Vodo Reko ali kot jo nekateri imenujejo gorji Timav bi zajezili pri Gorjih Vreham. Tako bi na mestu sedanje Vreham in Reške doline ter Padeže nastalo umetno jezero, čigar dolžina bi znašala okrog 18 km. Novo jezero bi bilo najdaljše v Sloveniji. Jez bi bil po obstoječem načrtu visok 45 m, tako da bi znašala globlina jezera pri pregradi okrog 42 m. Jezero bi se razprostiralo 390 m nad morjem, strojna pri Ospu pa le

PALMIRO TOGLIATTI

Pri Ospu nova hidrocentrala

V Sloveniji se v zadnjem času mnogo govori in piše o bodoči ureditvi hidroelektrarn, ki naj bi preskrbele delavci dovolj električne sile. Napredek na gospodarskem področju, do katerega je prišlo v zadnjih letih zahteva mnogo večje količine električne sile. Zato se dogaja, da ne le v času poletne suše ali pa hude zime, temveč tudi ob najugodnejšem vremenu primanjkuje električni tok. Zato je vprašanje novih elektrarn zelo pereče in nujno. Danes obstajajo največje hidroelektrarne na Dravi, Savi in Soči. Razen teh obstaja še termoelektrarna pri Trbovljah. Vse električno omrežje je povezano med seboj.

Moč hidroelektrarne pri Ospu bi znašala okrog 216 milijonov kilovatih ur na leto. Obstoječi projekti predvidevajo še nadaljnje izkoriščanje vode pri Ospu, katere bi se potem po Riziari izlivala v morje v bližini Kopra.

Druga velika električna centrala pa je v načrtu v dolini reke Idrice, katero bi zajezili v bližini Tribuse. Ločna pregrada bi bila visoka okrog 100 m in bi omogočila nastanek okrog 15 km dolgega jezera, ki bi dolino sedanjih pritokov Idrice spremenilo v čudovito lepe zalive. Zmogljivost idriške hidroelektrarne bi bila okrog 120.000 kilovatih in bi lahko zagotovila 235 milijonov kilovatih ur na leto.

Českoslovaški sindikat rudarjev je poslal te dni belgijski zvezi rudarjev 250.000 belgijskih frankov kot pomoč družin rudarskih žrtev v pretresljivi nesreči v rudniku Marcinnelle.

Bivši nacistični sodniki prepovedali KP Nemčije

► Zahodnonemško ustavno sodišče smatra še vedno Avstrijo za del Nemčije
► Predsednik Bundesverfassungsgericha dr. Wintrich je bil javni tožilec III. rajha

Višje ustavno sodišče (Bundesverfassungsgericht) v Karlsruhe je 17. avgusta objavilo razsodbo, s katero je bila Komunistična partija Nemčije prepovedana. Razsodba je bila sprejeta v nasprotju s členom 21 ustave Nemške zvezne republike, ki predvideva popolno svobodo za vse politične stranke in struje. Višje ustavno sodišče ima le nalogo, da onemogoči vsak poskus protidržavnega in protidemokratičnega udara. Dejstvo pa je, da je izdalo razsodbo prav proti tisti stranki, ki je najbolj prispevala v notranjosti Nemčije k borbi proti nacizmu in Hitlerju. Dejansko so bili komunisti edina organizirana sila, ki se je vstrajno in odločno kljub velikim žrtvam borila proti nacističnemu režimu, medtem ko so bili dosedanja voditelji Zahodne Nemčije pasivni ali aktivni polpormirniki Hitlerja in njegovega režima.

Sestava sodišča
Razsodba zahodnonemškega ustavnega sodišča je nedvomno pretresla demokratični svet, ki si ni pričakoval, da bodo nemški voditelji II let po vojni zopet začeli z omejitvami osebne in politične svobode, kar gotovo ne meče dobre luči na sedanjno državno ureditev tistega dela Nemčije, ki mu naceljkuje vlada dr. Adenauerja.

Kdo je von Lex
Glavno vlogo na procesu proti KP Nemčije je igrala poleg sodišča vladna delegacija, ki je nastopala v zlogi tožilca. Delegaciji je naceloval državni tajnik za notranje zadeve Ritter von Lex, bivši poslanec katoliškega «Zentrums» in nato Hitlerjev spreobrnjenec. Von Lex je izglasoval popolnomočje Hitlerju in je bil pred koncem vojne načelnik oddelka v Himmlerjevem notranjem ministrstvu. Takoj po vojni se je von Lex moral zateči v Švico, ker mu je grozila nevarnost, da ga aretirajo kot vojnega zločinca. Namestnik von Lexa je bil dr. Rudolf Dix, eden izmed najbolj znanih nacističnih odvetnikov, ki je brezplačno branil nacistične vojne zločince v Nuernbergu. Člani vladne delegacije so bili tudi znani nacistični odvetniki Heinrichs, Karlsbach, Guede, Winterfeld. V vladni delegaciji je bil tudi prof. Erich Kaufmann, strokovnjak cesarja Wilhelma in Hitlerja za pravna vprašanja.

«Suverenost» nad Avstrijo
Isto sodišče je 30. oktobra 1954 izdalo razsodbo, ki se bolj osvetljuje namene demokratskih sodnikov v Karlsruhe. Tedaj je sodišče «ugotovilo» polno veljavnost nemške suverenosti nad Avstrijo in pripadnost Avstrijeve nemški državi skupnosti. Avstriji so torej po razsodbi še vedno... nemški državljani.

Njegov predsednik je dr. Joseph Wintrich, bivši javni tožilec nacističnega rajha. Za časa vojne je nadaljeval svoj posel in je v Berlinu zakrivil člove-

DISKUSIJA O nalogah tovarniških komunistov

Iz diskusije in sklepov XX. kongresa KPSZ, ki jih je povzela predkongresna diskusija KPI, je izšlo za nas komuniste mnogo koristnih razmiselnih, bodisi ideološkega značaja — za katere je treba globlje študija o materialu, s katerim bomo brez dvoma razpolagali — kot tudi, rekli bi, praktičnega značaja.

Zadržati se hočem prav o zadnjem, posebno o vlogi tovarniških celic za intenzivno demokratično in kolektivno življenje partije v borbi za boljše človeško družbo.

Notranja demokracija
Če je za KPSZ in komuniste drugih dežel vzpostavitev notranje demokracije in kolektivnega partijskega življenja, mišljeno v pravem pomenu besede, ali skoro, mislim, da se za nas tržske komuniste problem postavlja nekoliko drugače. Ni mogoče govoriti o dejanski in pravi vzpostavitvi teh marksističnih načel v vrstah naše partije — kot trdijo nekateri tovarniški v tej diskusiji — ker, po mojem mnenju, ta že obstajajo in ne samo sedaj. Za nas se torej postavlja naloga, da jih utrdim.

Načelo kolektivnega vodstva
V naši partiji, v kolikor je meni osebno znano, se ne samo propagandira na bazi, marveč se v vodstvu to natančno spoštuje in izvaja. Zato, najmanj kar lahko stori dober komunist, predvsem če hoče tak ostati, je to, da ne govori o obstoju kulta osebnosti, seveda če nocoje biti popolnoma demagoški. Toda za dobro delovanje partije ni dovolj, da ima dobro vodstvo — kar je nedvomno zelo važno in potrebno — treba je imeti mnogo pridnih in sposobnih vmesnih in terenskih voditeljev. Predvsem pa je treba, da je partija številčno močna, politično bojovita, ideološko vzgojena.

Ni dovolj samo dejstvo, da vodstvo naše partije vzpodbuja bazo, naj diskutira in da tako svoj zavestni delež pri sestavljanju partijske linije, naj kritizira napake in pomanjkljivosti ter naj se ideološko in politično izboljšuje. Če se diskusija omejuje na ozko skupino sposobnejših tovarštev, če sta kritika in samokritika nezadostni, predvsem pa, če pretežna večina tovarštev ne študira in se ne potrudi, da bi poglobila svoje ideološko in kulturno znanje ter poznavanje konkretnih problemov kraja, kjer deluje, in se raji prilagodi prenašanju ukazov z vrha na bazo — pomeni, da nismo še dosegli postavljenega cilja.

Odgovornost
Navedel sem te pomanjkljivosti z namenom, da prispevam v prizadevanjih za njihovo odstranitev. Gotovo pa tega nisem storil zato, da bi podprl teze tistih, ki bi hoteli zvrniti na tovarštev v aparatu in izvršnem vodstvu partije vse breme odgovornosti, kot da bi bili slednji edini in sami «krivci».

Vsi smo odgovorni, od tovarštev na vodstvu do zadnjega prisleca v partijo, čeprav s posebnimi razlikami po partijskem staležu, sposobnosti, partijski odgovornosti itd. Vsi se zavzemamo za isti ideal in od nas, članov, terenskih in vmesnih voditeljev je odvisno, kako bomo znali delati, da čimprej odpravimo te pomanjkljivosti ter da postanemo pravi voditelji ljudstva.

Če bomo dosegli, nočem trditvi popolno partijo, toda vsaj za dovoljlo stopnjo razvoja notranje demokracije, bomo tako še bolj okrepli našo partijo in si ustvarili najboljše pogoje za konkretnije delovanje med delovnimi množicami.

V te fazi razvoja za vsa partija in torej za vse njene člane, bomo morali dati velik doprinos mi komunisti iz tovarn, kot bolj zavediti, bolj disciplinirani in boljše organizirani in izoblikovani v borbah, ki jih vodimo že mnogo let.

Aktivnost tovarniških tovarštev
Aktivna udeležba teh tovarštev pri delovanju terenskih celic bi omogočila celicam njihovo organizacijsko in politično okrepitev, ustvarila bi nove celične in sekcijske voditelje. S tem bi bila obenem zajamčena v celoti marksistična ideologija. Lorec se proti vsakemu poskusu devianizma, v demokratičnem spoštovanju, toda tu-

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Po poročilih ki jih je objavil Zvezni zavod za ljudsko zdravstvo kaže, da so v zadnjem času narasle nekatere nalezljive bolezni. Poročilo se nanaša na drugo polovico preteklega meseca. V tem času so zabeležili 32 novih obohlen za otroško paralizo. Pojavi te krute bolezni se množe zlasti v Srbiji. Največ obohlen za trebušnim tifusom je bilo na Hrvatskem (357 primerov), paritufusa pa je bilo največ v Sloveniji (8 primerov). Povsem jasno je, da te številke nikakor niso alarmantne, vendar pa so v primeri s podatki iz istega časa lanskega leta, precej višje.

Radijska industrija v Jugoslaviji stalno narasča. Istosčasno s proizvodnjo pa se večajo tudi zaloge radijskih sprejemnikov, katerih zaradi previsoke cene ne morejo razprodati kolikor jih že lahko izdelajo. Lani so izdelali v Jugoslaviji 81.000 radijskih sprejemnikov. Povprečna proizvodnja sprejemnikov je za 4279 aparatov večja kot lani. Razen tega so v zadnjem času uvozili tudi precejšnje število radijskih aparatov.

Kljub temu pa je število radijskih naročnikov v Jugoslaviji še vedno nizko. Konec lanskega leta je bilo komaj 592.000 naročnikov, kar pomeni da pride komaj na vsakih 30 prebivalcev po en sprejemnik. Kljub prizadevanju da bi prislo do znižanja cen radijskih aparatov, stanejo ti povprečno po 30.000 din, kar je seveda mnogo glede na tamkajšnje razmere.

organizacijami v 35 evropskih, azijskih, afriških in ameriških deželah.

Na petrolejskih poljih mesta Stalin v Albaniji, ki je važno središče za črpanje petroleja, so začela pred kratkim pripravljati dela za iskanje novih petrolejskih vrelcev z vrtnanjem 3.000 m v globino. To je prvič, da iščejo v Albaniji petrolej v takih globinah. Dejstvo pa je, da je to ena izmed nalog, ki jih postavlja drugi petletni načrt (1956-1960) albanskim petrolejskim delavcem. Naprave za vrtnanje, ki so najmodernejše, je dobavila Sovjetska zveza.

V Moskvi so začeli graditi televizijski oddajni stolp, ki bo visok 500 m, to je za celih 200 m višji kakor Eiffelov stolp v Parizu. Stolp bodo dogradili v nekaj 160 dneh. Za gradnjo bodo uporabili 1500 ton kovinskih konstrukcij. V notranjosti stolpa bosta 2 dvigali in stopni-

VESTI IZ Z. S. S. R. IN DEŽEL LJUDSKE DEMOKRACIJE

V Budimpešti, prestolnici L. R. Madžarske imajo športniki na razpolago 1.300 različnih športnih igrišč in telovadnic. V mestu je 170 nogometnih igrišč, 100 igrišč za košarko, 250 za balinanje. Poleg teh je še 206 telovadnic, 20 plavalnih bazenov in 65 veslaških krožkov.

V nad 900 športnih krožkih je vpisanih skupno 118.306 športnikov, ki gojijo najrazličnejše panoge športa.

Iz podatkov osrednje turistične organizacije ZSSR Inturist izhaja, da je v letih 1955-56 obiskalo Sovjetsko zvezo v skupninal nad 12.000 oseb, razen turistov, ki so prišli posamezno. Število turistov, ki so letos obiskali Sovjetsko zvezo se je povečalo za 5 do 6 krat v primeri z lanskim letom.

Inturist je sklenil sporazume za izmenjav turističnih obiskov z 59 inozemskimi turističnimi

Organizacijami v 35 evropskih, azijskih, afriških in ameriških deželah.

Na petrolejskih poljih mesta Stalin v Albaniji, ki je važno središče za črpanje petroleja, so začela pred kratkim pripravljati dela za iskanje novih petrolejskih vrelcev z vrtnanjem 3.000 m v globino. To je prvič, da iščejo v Albaniji petrolej v takih globinah. Dejstvo pa je, da je to ena izmed nalog, ki jih postavlja drugi petletni načrt (1956-1960) albanskim petrolejskim delavcem. Naprave za vrtnanje, ki so najmodernejše, je dobavila Sovjetska zveza.

V Moskvi so začeli graditi televizijski oddajni stolp, ki bo visok 500 m, to je za celih 200 m višji kakor Eiffelov stolp v Parizu. Stolp bodo dogradili v nekaj 160 dneh. Za gradnjo bodo uporabili 1500 ton kovinskih konstrukcij. V notranjosti stolpa bosta 2 dvigali in stopni-

KULTURA IN ZNANOST

Oblikovanje slovenskega knjižnega jezika

Slovenske knjige so zgorele na grmadah, le biblija je našla milost pri protireformatorjih Pomen Bohoričeve slovnice

se je Dalmatin lotil pisati slovenskih knjig, ni tistih težav, ki jih je 30 pred njim čutil Primož Pisanja se je učil iz varjivih knjig in vodil ga trubar sam. Da je ob tridesetih predrevizijsko komisijo tako obsežnega in težkega dela, kakor je celotna biblija o velikanskem naku slovenskega knjižnega jezika. Da je bilo mogoče presv. pismo v preprosti jezik, ki mu je Trubar nedavno utrl pot v knjigi, ki ga niso učili po šolah, bilo treba moža velikih moči, poguma in vztrajnosti. Pomembna pa je Dalmatinova Biblija že zaradi njezinega protireformatorstva. Protireformacija je ob stoletja zatrla slovensko protestantsko književnost, knjižni protestantski pisecv so grmadah, le biblija je našla milost pri protireforma-

trajna potreba pravilih so protestantski pisecv našli v vrsto slovenskih knjig in jim ugodili slovenski jezik, je postajala bolj občutna potreba, da se ta jezik napiše v slovenski pravila, po katerih naj bi slovensčina uporabljala. Te naloge sicer prva knjižna slovnica — napisal jo je Adam Bohorič leta 1584 — popolnoma, pomembna pa je vnaprejšnja, ker je dokazala slovensčino in tako za jezik, da se o njem ne bi napisati slovnica kakor o izobrazbenih jezikih. Svoje ime slovnica tudi v da je fiksirala slovenski jezik, kakor je bil na pod. Kraljevega pravopisa reševan in izpopolnjen ob Dalmatinove Biblije. V poglavjih je slovnica, ker je Bohorič ikal v slovnici značilnosti latinske slovnice: vendar pa ima ponekod zapisane dobre misli. Na razvoj knjižne slovnice slovnica ni imela vpliva, je pa doživela stoletju še dve izdaji, eno v nemškem in eno v nemškem

in 18. stoletje

Knjižnemu jeziku 16. stoletja je bila podlaga ziva slovenska beseda, kakor se je v času govorila na Dolenjski. Prav v tem pa so bile osrednja in zahodna slovenska narčaja so doživela v stoletju velike spremembe. Varnostna vokalna redukcija, ki svojih začetnih stopnjah se pri protestantskih pisecv ob koncu 16. in v začetku 17. stoletja razvije v poltudi in občutno spremeni izgovorjenih zlogov. Druge spremembe, ki je zajela slovenska narčaja, je prehod l v u (na). Ta prehod se je izvedel v drugi polovici 16. stoletja vendar ne v vseh narečjih istočasno. Prej se je to izvedlo v zahodnih in koroskih narčjih ter v gorenjskih ka-pa v dolenjskih. Ta dva sta tako preoblikovala slovenski jezik, da n. pr. dolenjsčina, slovenska tako, kakor se je govorilo v 16. stoletju, ni bila več slovenska, kakor so jo govorili v stoletju. Za knjižni jezik narčje torej že v okviru istoimenskega narčaja občutno med zapisano in izgovorjeno besedo. S tem se je bo vprašanje, ali se bo knjižni jezik obdržal v stari obliki ali pa se bo prilagodil govorjenemu jeziku. Praksa je pokazala, da je sicer Dalmatinov močnejši faktor kakor žiljovica, da pa je bil vpliv govorice vendarle toliko močan, da so začele dialektne spremembe, spoznanja sicer pozneje pa zmeraj močnejši. Spreletati stari pisani jezik, ker se v tej dobi v pisni govorici, se začnejo zdaj tisti procesi, ki so dokončani že skoraj dve stoletja pozneje: gorenjsčina se prilagaja prekrivati do podlago, dokler se v vsakem času dokončno ne v knjižnem jeziku dolenjske poteze.

Kako zatiram bramorje

Med žuželkami, ki povzročajo ogromno škodo na vrtnih, je brez dvoma bramor eden tistih, ki delajo največje preglavice našim vrtnarjem in tudi kmetom na pravoslo. V naših krajih ga ni vrta, kjer ne bi poznali tega škodljivca. Bramor, ki doseže približno 6 cm dolžine, je rjav, kaste barve ter ima zelo močne prednje noge, ki mu služijo pri kopanju rogov, ker živi skoro vedno pod zemljo. Le ponoči in predvečer, ko je zemlja vlažna, zleze na površje. Najpogosteje jih najdemo v vrtovih in močno pognojeni, rahli in vlažni zemlji. Ker živi vedno pod zemljo, si tam napravi tudi gnezdo. Pravzaprav napravi dvoje vrste gnezd: eno približno 20-30 cm pod zemljo, kjer običajno živi, drugo pa tik pod zemeljsko površino, kjer maja ali pa junija bramorje samica položi približno 200-300 jajc. Bramor ni žuželka, ki se hrani z eno samo vrsto rastline, ampak je vse kar najde na svoji poti, ko rije rove. Predvečer pojedla in uničuje mehke korenine rastlin, semenca, ki kalijo, in gomolje, je pa tudi druge žuželke. Zelo težka je borba proti bramorjem predvečer zaradi tega, ker živijo skoro vedno pod zemljo. Ni dolgo let od tega, ko je bilo edino učinkovito sredstvo borbe proti bramorjem njihovo nabiranje ob kopanju. Sedaj pa imamo na razpolago različna sredstva, ki jih lahko uporabimo, da uničujemo bramorje.

Strupi proti bramorjem

V glavnem uporabimo razne strupe, s katerimi zastrupimo zadržljeno koruzo ali pa otrobe. Zastrupljeno koruzo ali pa otrobe potrosimo na površino zemlje tako, da bramorji, ko pridejo ponoči ven iz svojih rogov, pojedjo zastrupljeno hrano. Najboljše uspehe so dosegli vabe iz zdrobljene koruze, riza ali pa otrobov, katerim smo na vsak kg dodali približno 50 g strupa na podlagi "gammesana" ali pa "aldrina". Vabo pripravimo tako, da namočimo kg otrobov z dvema decilitroma vode kjer smo raztopili 50 g strupa in približno 50 g sladkorja ali pa melase. Vabo potrosimo po vrto ali po polju, ko je zemlja mokra zaradi dobrega dežja ali pa namakanja, ker se tedaj bramor najrajši spravi na površino zemlje. Najprimernejši čas za

"D-r" Nušiča na sovjetskih odrih

Komedijo jugoslovskega dramatika Branislava Nušiča "D-r" uprizarjajo po številnih mestih Sovjetske zveze. V Ruski federaciji jo uprizarja 28 gledališč. V Moskvi jo uprizarjata dve gledališči in sicer akademsko Malo gledališče in Dramsko gledališče "Puškin". Režija komedije "D-r" (Doktor filozofije) na odru Malega gledališča, ki spada med najstarejša gledališča Rusije, prča, da obstaja veliko zanimanje za dramaturgijo Jugoslavije med sovjetskimi gledalci. Komedijo je režiral ljudski igralec ZSSR K. Zubov. Komedija "D-r" se strupeno posmehuje nad kapitalistično družbo, kjer se vse — prepiranje, glasovi volivcev, doktorati in celo ljubezen da kupiti za denar. Visoko ocenjujo komedijo B. Nušiča je ljudski igralec ZSSR K. Zubov med pogovorom z dopisnikom revije "Slavjanje" izjavil: "Z velikim zanimanjem je kolektiv gledališča delal nad uprizoritvijo te komedije, ki nas je zainteresirala zato, ker prav ona najbolj nazorno posebejla tvorno mojstrstvo jugoslovskega dramatika. Ta komedija spada med njegova najboljša dela in ni le komedijska situacije, marveč še komedijska značajev."

Jugoslovani so se odrezali v Arezzu V petek 24. avgusta se je v Arezzu začelo IV. mednarodno polifonsko tekmovalstvo, na katerem sodeluje več držav. Na grad za zbor z ne več kot 50 člani so bile takole razdeljene: 1. Wiener Madrigalkreise s 1178 točk (od 1500), prejme nagrado 300.000 lir; 2. Ensemble Vocal P. Caillard iz Pariza, 1100 točk in nagrado v znesku 200.000 lir; 3. KND Joža Vlahovič iz Zagreba, 1072 točk in 150.000 lir nagrade; na 11. mestu so madrigalisti iz Beograda. V zadnjem dnevu tekmovalovanja z zbori z ne več kot 30 člani so prvo nagrado odnesli madrigalisti iz Beograda (150 tisoč lir), za njimi so se plasirali madrigalisti iz Dunaja (100.000 lir) in koralna sola iz Arezza (75.000 lir). V tem tekmovalstvu se je zbor Joža Vlahovič plasiral na 6. mestu.

Obisk prosvetnega ministra ZSSR v ZDA

Sovjetski prosvetni minister se je povrnil v ZSSR po dvotedenskem bivanju v ZDA. Za časa svojega bivanja se je minister srečal z vidnimi ameriški kulturnimi osebnostmi in se predvsem zanimal za ameriški teater in film. Nekaj dni se je ustavil tudi v Hollywoodu, kjer se je seznanil z največjo ameriško filmsko tehniko. Kot poročajo ameriški listi, je minister povabil v Sovjetsko zvezo več teatarskih in filmskih režiserjev ter igralcev. Zavezništvo se je tudi za upostevanje kulturnega sodelovanja, ki bi nedvomno pripomoglo k večjemu razumevanju in zbliznanju med obema deželama.

Članek "Slavjanje" o Nikoli Tesli

Iz 7. številke revije "Slavjanje", mesečnika slovenskega komiteja ZSSR, objavljamo naslednji zanimiv članek ob stoletnici rojstva Nikole Tesle. Letos se praznuje stoletnica rojstva enega od tvorcev industrijske elektrotehnike, slavnega sina jugoslovskega ljudstva Nikole Tesle. Da bi pravilno ocenili značaj Teslovih del, je treba orisati zgodovinsko dobo, v kateri je on živel in delal. Sredi preteklega stoletja so se vršili prvi negotovi poskusi industrijske uporabe električne energije. To so bila leta prvotna in razne stroje, ki so potrebni za trgatve. K za trgatve potrebni stroji, v katerih spadajo: tehnična za moč, razna posoda za pobiranje grozdnjice, prevoz in vrenje, rezila za trgatve, grozdni mlini, stiskalnica, topolmer za vrlo klet in druge manjše priprave. O teh opravah in o trgatvi bomo podrobneje pisali v eni izmed prihodnjih števil našega lista.

I. S. TURGENJEV Povest poročnika Jergunova

Minil je še teden dni. Kuzma Vasiljevič si je toliko opomogel, da se z zdravnikom zadelo mogoče, da mu povedo, kaj se je medtem zgodilo z njim. Glejte, kaj je izvedel: Dne šestnajstega junija ob sedmih zvečer je zadnjakr obiskal hišo gospe Fritzehejeve, sedemnajstega junija okrog kosila, to se pravi skoraj čez štiriindvajset ur, pa ga je pastir našel v grapi ob veliki heronski cesti dve vrsti od Nikolajeva nezavestnega, z razbito glavo, s skratnimi lisami na vratu. Uniformni in telovnik je imel odpeto, vse žepne obrnjene, čepice in bodale ni bilo nikjer, usnjena pasu z denarjem — tudi ne. Po potlačeni travi, po široki sledi v pesku in glini je bilo mogoče sklepati, da so nesrečnega poročnika vlekli po tleh na dno grape in ga šele tam udarili po glavi, ne s sekirjo, temveč s sabljo — verjetno kar z njegovim bodalcem: vzdolž vse sledi prav od ceste dalje ni bilo videti niti kapljice krvi, ob glavi pa je stala cela mlakuža. Ni bilo dvoma o tem, da so ga morilci najprej napojili, potem so ga skušali zadaviti, da bi ga ponoči odpeljali iz mesta, ga zvežli v grapo in ga tam dokončno pobili. Kuzma Vasiljevič samo po zaslugi svoje v resnici zelene narave ni umrl. Zavedel se je dvajndvajsetega julija, to se pravi celih pet tednov pozneje.

50-letnica PD "Morje"



V Sesljanu je bila v nedeljo važna kulturna prireditve, ki je zlasti pomembna zato, ker se je v znamenju enotnosti praznovala 50-letnica PD "Morje" in ker je prireditev prekinila dolg kulturni molk v tem delu tržaške obale, kjer je življenjsko važno, da se dalje razvija slovenska kultura. Sesljska prireditelja nas uči, da naše ljudstvo globoko čuti enotnost. Velika množica ljudi, ki je iz vseh krajev prihitela na to prireditel, nam mora biti v vzpodbudo k še vztrajnejšim naporom za doseg enotnosti na prosvetnem polju, kar bo nedvomno pripomoglo k okrepljeni narodni zavesti v naših ljudeh. Na sliki: zgoraj, nastop novega pevskega zbora PD "Morje" pod vodstvom Frančka Žerjaka; spodaj, pogled na del množice, ki je prisostvovala prireditvi.

Članek "Slavjanje" o Nikoli Tesli

Iz 7. številke revije "Slavjanje", mesečnika slovenskega komiteja ZSSR, objavljamo naslednji zanimiv članek ob stoletnici rojstva Nikole Tesle. Letos se praznuje stoletnica rojstva enega od tvorcev industrijske elektrotehnike, slavnega sina jugoslovskega ljudstva Nikole Tesle. Da bi pravilno ocenili značaj Teslovih del, je treba orisati zgodovinsko dobo, v kateri je on živel in delal. Sredi preteklega stoletja so se vršili prvi negotovi poskusi industrijske uporabe električne energije. To so bila leta prvotna in razne stroje, ki so potrebni za trgatve. K za trgatve potrebni stroji, v katerih spadajo: tehnična za moč, razna posoda za pobiranje grozdnjice, prevoz in vrenje, rezila za trgatve, grozdni mlini, stiskalnica, topolmer za vrlo klet in druge manjše priprave. O teh opravah in o trgatvi bomo podrobneje pisali v eni izmed prihodnjih števil našega lista.

I. S. TURGENJEV Povest poročnika Jergunova

Šmulke, in je to tudi sporočil oblasti. "K njej je pripotovala neka druga ženska," tako je pripovedal, "tudi s potnim listom — toda s kakšno obrtjo sta se ukvarjali, to mi je čisto neznano; ali sta imela še koga na stanovanju — tega tudi ni slišal in ne ve; fantič pa, ki ga je imel v tej hiši za hišnika ali čuvaja, je tudi pobral, bodisi v Odeso ali pa v Piter; novi hišnik je šel pred kratkim stopil v službo, s prvim julijem." Začela so se poizvedovanja po policiji in po sosesici: ugotovili so, da je Šmulke s tovariško vred, ki ji je bilo v resnici ime Friderika Bengel, odpotovala iz Nikolajeva okrog dvajsetega junija, a ni bilo znano, kam. Skrivnostnega moškega s ciganskim obrazom in s tremi gumbki na zavihu kakor tudi črnkaste deklice, tuje, ki z velikimi kitami, pa je sam obiskal zanj tako usodno hišo. V majhni sobici, kjer se je pogovarjal s Kolibrjem in kjer je se zmeraj dišalo po moskatu, so bila še ena, prav tako skrivna vrata: k njim je bil ob njegovem drugem obisku pri maknenj divan in skoznje je verjetno prišel morilec in ga zgrabil od zadaj. Kuzma Vasiljevič je po redni poti vlečil tožbo; začela se je preiskava. Nekaj registriranih dopisov in poročil je poletelo na razne strani; ob svojem času so prihajali uradni odgovori in obvestila... s tem pa se je tudi vse končalo. Bilo je, kakor da so se smljive osebe kakor v zemljo vdrlje — z njimi pa je izginil tudi izropani državni denar, tisoč deset sto sedemnajst rubljev v kopejkah, bankovcih in zlatu. Za tisti čas kaj pomembna vsota! Kuzma Vasiljevič jih je potem celih deset let odplačeval, dokler ni bil deležen splošne pomislostitve. (Konec prihodnjic)

Velik praznik v Sesljanu

(j. g.) Prejšnjo nedeljo je Sesljan doživel lep kulturni dogodek: koordinacijski odbor za obnovo prosvetnega društva "Morje" je namreč organiziral proslavo petdesetletnice ustanovitve društva.

Na prijetno dvorišče gostilne g. Suca, kjer je bila organizirana proslava, je prihitela množica vaščanov in okoličanov, kakor tudi Tržčanov, ter s tem dala poudarka važni zgodovinski kulturni manifestaciji.

Proslavo je otvoril v imenu koordinacijskega odbora vaščan Radovan Kravanja, na kar je domači moški pevski zbor, ki je bil pred kratkim oživljen, zapel pod vodstvom Frančka Žerjaka, pevstvo iz Križa na rodno "Pastirsko" in Volaričovo "Eno devo le bom ljubil". Zbor je vabil samo dva ali tri tedne, kljub temu je dosegel razveseljiv uspeh, za kar mu iskreno čestitamo, obenem pa ga pozivamo, naj nadaljuje z vajami, naj se okrepi, da bo v ponos vaščanom in društvu.

Ustanovitev društva leta 1906

Bralno pevsko društvo "Morje" so ustanovili leta 1906. Njegov prvi predsednik je bil trgovec Jakob Gabrovec iz Sesljana. Stalnega sedeža niso imeli. Pevske vaje so imeli po raznih hišah, kjer so tudi urejali svojo čitalnico. Prireditve so bile na prostem in v mali dvorani gostilne Legisa. Na svojem začasnem sedežu so izobehali napisno desko, ki jo je s ponosom oskrbel zaslužni predsednik Gabrovec. Na našem lepem sinjem morju je plula ladja. Simbolično podoba je okvirjalo ime društva. Vsak svoj pevski nastop so začeli z geslom "Buci, buci morje Adrijskoko". Društvo je tesno sodelovalo s sokolskim društvom v Mavhinjah, s društvom "Grmadav" za Mavhinje in Cerovlje ter z društvom "Ladja" v Devinu. Posebno so se pri organizacijskem delu izkazali Franc Pernarič, ki je bil tudi društveni predsednik, Alojz

Pozdrav SHLP in SPZ

Nato je dobil besedo zastopnik SPZ, Silvan Mesenel, ki je pozdravil trud domaćinov za oživljanje domačega prosvetnega društva in poudaril uspehe začete delo. Za njim je govoril tov. Franc Gombac, predsednik SHLP, ki je prinesel pozdrav omenjene organizacije in poudaril važnost tega, da se širi in gradi napredna slovenska kultura, ki je zlasti važna na tem obdobjem koščku zemlje, kjer gre za obrambo jezika in pravic slovenskega ljudstva. Tov. Gombac je spodbujal vašane k še krepkejšemu delovanju in korist narodnih pravic in kulture.

Nato je zapel pevski zbor iz Sempolaja pod vodstvom Stanka Židariča Foersterjevo "Našega gora", Venturinijevo "Pohojena trava" in narodno "Ogrlar", mali Zvonko Legisa je pa živo in jedrnatno recital Gregorčičovo "Delavcem" in Vodnikovo "Dramilico". Ob spremljanju harmonikarice Romide Sedmak sta zapeli duet Elda Suc in Zofka Žužek in sicer "Oj tam za goros", "Kako bom ljubil" in "Ne bom se močilo". Pevski zbor iz Zgonika-Saleza je zapel pod vodstvom Hermana Miliča Doktoričeve "Goriške trite", Svabovo "Kadar zora" in Flajšmanovo "Triglav". Sledila je še recitacija "Slovenska mladina govori" ki jo je podala Elda Suc, Harmonikarica Lavra Bizjak je pa odločno in pogumno zaigrala "Kolo" iz Gotovčeve "Ero z onega sveta", tako da je žela zasluženo nardušeni aplavz.

Nastop zborov

Zopet je bil na vrsti pevski zbor iz Sempolaja, takrat samo moški, ki je zapel Volaričovo "Moj dom", Zajčev "U boj" in Vodopivecovo "Ojci na potu". Stedil je nabrežinski zbor pod vodstvom Oskarja Kjudra, ki je zapel Medvedovo "Nazaj v planinski raj", in nato se trebenski z Aljažev "Ne zvonj mi" in "Opomin k veseljcu". Oba zbora (trebenski in nabrežinski) sta za zaključek zapela vedno pod vodstvom O. Kjudra Gotovčeve "Naš Kras" in "Pesem XIV. divizije". Po proslavi je stopil na oder orkester "Herman" iz Križa in začelo se je veselo rajanje. Sesljanom ob tem važnem kulturnem dogodku iskreno čestitamo in jim želimo še obilo uspehov in skupnem naprednem delovanju. (Konec prihodnjic)

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Zakon 703 prinaša nova davčna bremena

veda najbolj prizadelo delovne ljudi in povzročilo nove težave malim trgovcem, obrtnikom in drugim gospodarskim kategorijam. Občine našega področja morajo zakon izvajati, ker bi v nasprotnem primeru lahko prišlo do imenovanja komisarja, ki bi poskrbel v tem smislu. V primeru, da bi komisar vztrajal na stališču izvajanja zakona, bodo pač potrebni protesti, kar se tiče zakona pa bo treba paziti, kakor naj se pravilno razčleni. Kar se tiče n. pr. trošarinškega davka predvideva zakon 703 precejšnje možnosti za razbremenitev, kot na živilih, oblačilih itd. Vzporedno z razbremenitvijo teh nujnih življenjskih potrebščin pa se lahko istočasno bolj obremenijo luksuzni predmeti, tako, da bo breme padlo na premožnejše sloje. Za nova davčna bremena nosijo vso politično odgovornost vladne stranke. Ko govorimo o odgovornostih, ne moremo mimo dejstva, da se je novoizvoljeni občinski odbor obvezal za uvajanje bolj demokratične davčne politike, upoštevajoč realno ekonomsko stanje delovnih množic. Občinski odbor tržaške občine se postavlja prav v primeru uvedbe novega zakona pred preizkušnjo. Naši svetovalci se bodo borili za izvajanje našega volilnega programa, ki obseva zahteve za tako občinsko finančno politiko, kakršna naj štiti koristi delovnih ljudi, malih trgovcev in industrijske ter obrtnikov.

ALI NI BILO že dovolj procesov?

Stirje domačini s Proseka: Drago Stoka, Josip Čuk, Adrijan Puntar in Olindo D'Angelo bodo v kratkem morali pred sodišče. Iz obtožnice je razvidno, da se bodo morali zagovarjati za dejanja, ki naj bi jih bili izvršili v noči pred prihodom italijanske vojske na Tržaško ozemlje. Obtožnica navaja, da so v noči med 25. in 26. oktobra 1954 povzročili telesne poškodbe nekemu Armandu Cappello, ko se je ta vozil s svojim avtom mimo Proseka. V avtom naj bi bili vrgli kamen ali petardo, zaradi česar naj bi bil Cappello dobil telesne poškodbe. Puntar naj bi bil v isti noči govoril proti italijanski državi. Čuk pa naj bi bil skupno z drugimi vaščani poskušal stgati italijansko zastavo z neke lambrete. Obtožnica se sklicuje na člene 110, 583, 585, 577, 291 in 292 kazenskega zakonika. Nekateri izmed omenjenih členov predvidevajo do 3 let zaporne kazni. Značilno je to, da ni bilo nikoli izdano kakršno koli uradno poročilo merodajnih oblasti v zvezi z dogodki, ki jih navaja govoril omenjena obtožnica. O teh dogodkih sta vedela mnogo in sta o tem tudi pisala samo dva najbolj reakcionarna italijanska lista. Po verzijah, ki sta jih širila ta lista, naj bi bila Prosečani napadli Cappellov avto z bombo, docim obtožnica omenja le kamenje ali petardo. Vse kaže, da temelji obtožnica na trlihi osnovi. Eden izmed obtožencev je tisto noč delal v Trstu. To lahko potrdijo številni priče. Ostali so bili v Proseku, srečani vsi, skupno z mnogimi vaščani in celo s policisti. Vsem je še v spominu, da so prav tisto noč krožile fusiščne zavode po okoliških vaseh z namenom, da bi ustvarile slovensko prebivalstvo. Ali pripravljane procesa proti štirim Prosečanom spada v gonjo proti Slovencem na Tržaškem? — Ali, se hoče podzigit narodnostna mržnja med obema tu živčevca narodoma?

V Nabrežini rešena pritožba volivcev

◆ Komisija je sprejela kurzur ◆ Dva druga svetovalca „Torre“ v občinskem svetu V ponedeljek je imel devinsko-nabrežinski občinski svet izredno sejo, ki je bila v celoti posvečena razpravljanju o pritožbi volivcev glede nekaterih nepravilnosti na dveh voliščih. O ostalih dveh točkah, ki sta bili na dnevnem redu je občinski svet razpravljajl večer popoldne. O včerajšnji seji pa bomo poročali v prihodnji številki. Občinski svet je v ponedeljek dokončno rešil pritožbo volivcev pritožbe starih volivcev. Kot smo že poročali, so o tem razpravljali že na prvi redni seji. Takrat je občinski svet imenoval posebno komisijo, ki je imela nalogo, da preuči pritožbo ter nato poroča občinskemu svetu. O opravljenem delu komisije je poročal odbornik Drago Lešica, ki so ga člani te komisije izvolili za predsednika. Iz pred-

ZA TEDEN DNI

Sobota, 1. septembra - Ek Nedelja, 2. - Meksima Ponedeljek, 3. - Doroteja Torek, 4. - Rozalija (mla) Sreda, 5. - Viktorin Četrtek, 6. - Hermogen Petek, 7. - Regina ZGODOVINSKI DNEVI 1. 1939 je nacistična Nemci zahrbno napadla Poljsko. 6. 1939 so fašisti na bazovski strelišču usmrtili Bide Marušiča, Valenciča Milušiča.

RADIO ODDAJE

SOBOTA: 12.45 Jugoslovski motivi - 16.40 Orkestralni koncerti - 19.15 Sestane poslušalkami - 21.15 Stari vedjeve opere „Ermano“ - 22.30 Melodije iz revij. NEDELJA: 9. Kmetijska oddaja - 12. Oddaja za našo de - 13.30 Glasba po želji - 17. Moški zbor Valentinik iz Doline - 20.30 R. „Viljem Tella, opera v 3 dejanjih: 1. in 2. dejanje. 20.30 Čarane police - 19.15 Radijska univerza - 21.30 Zenski koncert - 22.05 Radijski koncert - 22.05 Radijski koncert - 22.05 Radijski koncert - 22.05 Radijski koncert - 22.05 Radijski koncert. TOREK: 13.30 Glasba po želji - 19.15 Zdravniški vestnik - 20.30 Poje sopranistka Ota - 21. Radijski koncert - 22.05 Radijski koncert. SREDA: 12.55 Jugoslovski motivi - 18.30 Radijska univerza - 19.15 Radijska univerza - 20.30 Vokalni koncert - 22.05 Radijski koncert - 22.05 Radijski koncert - 22.05 Radijski koncert. ČETRTAK: 12.55 Kmetijska oddaja - 13.30 Glasba po želji - 17. Moški zbor Valentinik iz Doline - 20.30 R. „Viljem Tella, opera v 3 dejanjih: 3. in 4. dejanje. 20.30 Poje sopranistka Ota - 21. Radijski koncert - 22.05 Radijski koncert. PETEK: 13.30 Glasba po želji - 18.40 Koncert basistov Gerjave - 19.15 Radijska univerza - 21. Umetnostni reditve v Trstu.

Prispevki za naš tisk

V okviru kampanje demokratskega tiska, ki je v teku, so bili dostavljeni osrednji upravi prvi zneski in sicer: Sekcija Skoljet: Livio 200, Silvano 100, dva podpornika dem. tiska 200, Godina 500, Adam Dušan 50, Rino 100, U. N. 400, skupina podpornikov 3.000. Na zadnjem sestanku sekcije Sv. Vid so nekateri tovariši otvorili nabiralno akcijo z naslednjimi zneski: Giacomini 1.000, Pastrovichio 1.000, Martini 1.000, Scorepa 500, Bonivento 1.000, pozivajoč vse celice, naj čimprej dosežejo svoj cilj in vse tovarise naj se osebno potrudijo v kampanji za nabiranje prispevkov. Sekcija Sv. Vid je razen zgoraj navedenih zneskov položila še vsoto 14.340 lir kot izkupiček prve veselice tiska.

S KULTURNE PRIREDITVE v SESLJANU



Nikola Tesla

(Nadaljevanje s 3. strani) ni bilo elektromotorjev izmenične struje z dobrih značilnostmi. L. 1884 je italijanski fizik Galileo Ferraris objavil teorijo o možnosti stvaritve magnetnega polja, ki se giblje ne samo z uporabo izmenične struje, marveč sistema več izmeničnih struj, t. j. mnogofazne izmenične struje. Nobeled od vodilnih elektrotehnikov tega časa ni posvetil pažnje na Ferrarisova dela. Samo dvojica tedaj mladih elektrinar, Mihajil Osipovič Dolivo - Dobrovoljski (1862-1919) in Nikola Tesla (1856-1943), se je zavzela za stvaritev elektromotorjev na osnovi načela o magnetnem polju, ki se giblje. Dolivo je delal na Nemškem, Tesla v ZDA. V sredini osemdesetih let se začela procvit inženirskega in raziskovalnega delovanja Nikole Tesle. Izhajajoč iz načela magnetnega polja, ki se giblje, je Tesla ustvaril prve dvofazne elektromotorje. Dela Nikole Tesle o mnogofaznih sistemih izmenične struje so bila podrobno razložena v ameriškem inštitutu inženirjev, elektrikov leta 1888. Tesline patente je odkupil znan ameriški inženir George Westinghouse. Po Teslovem sistemu so bile zgrajene številne elektrarne ZDA, celo svojčas tako

Stavka v „Istituto Farmacoterapico Triestino“

● Ravnateljstvo hoče na vsak način odstopiti trgovinski oddelek ● Možnost zaostitve agitacije ● „Pastificio Triestino“ pred stečajem V sredo so stavkali od 10. do 13. ure vsi nameščenci v „Istituto Farmacoterapico Triestino“. Stavka, ki sta jo po predmetnem pooblastilu prizadeli proglasili obe sindikalni organizaciji, je popolnoma uspeha. Do stavke je prišlo, čim je ravnateljstvo odstopilo od svojega namero, da bo odstopilo trgovinarjev v Vidmu. O tej zadevi, ki je že več časa v sporu, smo že pisali. Gre v bistvu za resno nevarnost, da ostane brez dela kakih 60 nameščencev. Če bi ravnateljstvo odstopilo omenjeni oddelek, bi se obratovanje znatno skrdilo, kar bi privedlo do neizbežnih odpuštov. V teku razgovorov, ki so se vodili na uradu za delo, je slednji predlagal notranjo reorganizacijo podjetja, kar bi preprečilo popolno ukinitve trgovinskega oddelka. Vendar pa ravnateljstvo ni hotelo vzeti v postev tega predloga in tako je prisililo nameščence, da so napovedali stavko. V primeru, da ne bi se dosega zadovoljiva rešitev, ni izključena možnost nadaljnje zaostitve agitacije v podjetju. Upravičeno horbo teh nameščen. cev utegne podpreti tudi vsa strokovna kategorija. Oba sindikata sta poslala vladnemu komisarju posebno pismo, v kateri je podrobno obrazloženo položaj, ki je nastal v „Farmacoterapico Triestino“. Podjetje, ki hoče sedaj skriti obratovanje na škodo našega mesta, je prejelo 40 od ZVU posojilo v znesku 40 milijonov, ki je bilo do sedaj le deloma poravnano. Posojilo je bilo dano seveda v cilju, da se podjetje okrepri, nikakor pa ne, da bi odstopilo kak oddelek drugim. V „Pastificio Triestino“ Veliko zaskrbljenost vzbujata tudi vprašanje „Pastificio Triestino“. Svoječas se je govorilo, da bo tovarno prevzel Kmetijski konzorcij. Zgleda pa, da so nastale medtem precisne ovire, ni znano kakšne, in zato je le

Smrt zvestega tovariša iz Barkovelj

V tork je bil vremen tovariši zaveden in vesten volnik Anton Bizjak iz Barkovelj, dolgoletni član naše partije. Zapustil nas je po dolgi in neprizadajni bolezni. Do zadnjega je tov. Bizjak sledil — čeprav v bolnici — političnim dogodkom in napredovanju naše borbe ter se radoval iz srca po vsaki zmaji, ki jo je dosegla naša partija. V četrtek so ga Barkovljani spremlili na celični poti in tovariši njegove žalosti so mu povzročili spomin s tem, da so ga nesli na pokopališče. Uzalosčeni vdovi, hčerama in vsem sorodnikom izrekata sekcija KP iz Barkovelj in prosvetno društvo „Matjažič“ najgloblje sožalje. Pridružuje se tudi uredništvo „Delas.“

Tudi nabrežinski župan je prisegel

V soboto je končno lahko položil prisego tudi župan devinsko-nabrežinske občine Dušan Furlan. S tem je zadostil zakonskim predpisom in lahko prevzel posle župana. Nabrežinski župan je dejansko zadnji župan tega področja, ki je položil prisego pred merodajno oblastjo. Da je Dušan Furlan lahko opravil to formalnost šele tri mesece po volitvah, je pripisati nerazumljivemu zavlačevanju s strani prefektore. Alesijev vsegledni „Piccolo“ je celo netočeval o neki dozdveni presikavi, ki naj bi bila uvedena glede državljanstva župana. Toda ta zlonamerna vest je bila postavljena na laž. Postavilo jo je na laž še samo dejstvo, da je župan končno lahko položil prisego. Vsekakor je bilo zavlačevanje s strani prefektore nepotrebnost, ker je imela od tega škoda občina kot taka. SHLP pripravlja za september izlet na Matajur in v Landarsko jamo v Slovenski Benečiji. Za pojednate se obrnite na SHLP, trg Duca degli Abruzzi 3, II, telefon 28-402.

KINO

PROSEK Sobota, 1. sept. ob 20: ek. nal Lambertini (II cel. nale Lambertini); Minerva. Nedelja, 2. sept. ob 17: se. novi. Sreda, 5. sept. ob 20: zate sm živelca (Sol. te ho vissuto); film: ner Bros. NABREŽINA-POSTAJA Sobota, 1. sept. (Kd je senca čista...), V glavnih v. Amadeo Nazzari in dejs. ne Sanson, Film Tr. Nedelja, 2. sept.: se. Pom. Izleti V nedeljo 9. septembra privedlo prosvetno društvo „Kolarici“ izlet v Dolomiti vse informacije obrnite na prosvetno društvo pri Sebari. Prosvetno društvo „Zvezdica“ Podlonjerja priredil izlet v cer v nedeljo, 9. septembra. L. Podlonjerji so si izbrali cilj Ravscotlo. Za vsa pr. nila in za vpisovanje obse se na društveni odbor v Podlonjerju. Požar v Boljuncu V noči med soboto in nedeljo je pogorelo gospodarsko poslopje Ivana Maverja iz Boljuncu št. 14. Pri tem je lastnih utrpel veliko škodo. Stavba je bila zavarovana, vendar pa izgleda, da je škoda znatno večja od zavarovalnine. Dva mladoletna tatiča pod ključem Policija je pred kratkim privedla dva mladoletna tatiča doma pri Sv. Magdaleni v Trstu. Svoj nečeden posel sta izvajala predvsem v mestnih kopalščih. Ukradeno blago sta prodajala, denar pa porabila. Policijsko poročilo našteva 18 tatvin, ki sta jih omenjena mladoletna izstrelila v teku letošnjega poletja. Iz matičnega urada V dneh od 23. do 29. avgusta 1956 se je v tržaški občini rodilo 68 živih in mrtvih otrok, umrlo je 62 oseb, poročilo pa se je 43 parov.

Avtomobilske takse

S ponedeljkom je začel urad za motorizacijo izdajati kolke za plačevanje tretjega obroka avtomobilskih in motorističnih taks za tretje tromesečje 1956. Urad je odprt vsak dan, razen praznikov, od 8.30 do 11.30.

Avstrijski mladinci v Trstu

V soboto in nedeljo je bila v gosteh pri tržaški mladini mečna skupina avstrijskih mladincev, organiziranih v Zvezi svobodne avstrijske mladine. Avstrijski gostje so prišli v Trst z dvema avtomobila in nekateri z motorji v prvih jutranjih urah. Sprejeli so jih predstavniki ZKM, ki so jih nato spremlili v krožek Pečar, kjer so avstrijski mladinci in mladinke postavili svoje šotore. Zvečer so se tržaški in avstrijski mladinci zbrali na prostornem vrtu ljudske doma v ul. Madonnina, kjer je kmalu zavladoval prav razgledano razpoloženje. Prav posebno prisotne navdušili nastopi na

TEDENSKE NOVICE

Mitničar našel smrt pod kolesi „600“

Prejšnji četrtek zjutraj se je pri mitnici v Barkovljah zgodila težka nesreča. 37-letni mitničar Guglielmo Berni je hotel pobrati zavoj časopisov, ki ga vsako jutro odvzame neki prevoznik, ki z avtom vozi časopise z goriškega letališča. Mitničar je zaradi velikega naliva dežja ogripl in jopit in skočil sredi ceste, ne da bi pogledal ali je prosta. Ravno v trenutku, ko je pobiral zavoj ga je podrl neki „600“, ki se zaradi mokre ceste ni mogel tako hitro ustaviti. Mitničar je dobil hude poškodbe, zaradi katerih je že okrog polne istega dne umrl v mestni bolnici.

Težka prometna nesreča pri Čedasu

Komaj tri dni ne sreči, ki je zahtevala življenje je 37-letnega Guglielma Bernija, se je zgodila v bližini Barkovelj druga nesreča, katera žrtve je bil 43-letni mestni stražar Ivan Cergolj od Sv. Marije Magdalene spodnje. Do nesreče je prišlo tako: Zrometa velikega cestnega prometja je poveljstvo mestnih straž odredilo redarjevo službo prometnih redarjev. Stražniki so bili postavljeni na šte-

Vpisovanja in izpiti na šolah

Ravnateljstvo Državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu

Ravnateljstvo Državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, ulica Montorsiono št. 8/III.) obvešča prizadete starše, da se bo vršilo vpisovanje, da I. in III. razred za šolsko leto 1956/1957 od 1. do vključno 25. septembra t. l., vsak delavnik od 12. ure, in opozarja učence in učence, ki so bili pripuščeni k popravnim izpitom v jesenskem roku, da se prične nižji tečajni in razredni izpiti v ponedeljek 3. septembra t. l. ob 8.30. Podroben razpored in urnik posameznih izpitov sta na vpogled na razglasni deski

Ravnateljstvo Državne nižje strokovne šole v Trstu

Ravnateljstvo Državne nižje strokovne šole v Trstu, Piazzale Gioberti 4, sporoča da vpisovanje za šolsko leto 1956-57 se prične 1. septembra in traja do vključno 25. septembra 1956. Tajništvo je odprto vsak delavnik od 12. do 19. ure.

Ravnateljstvo Državne nižje strokovne šole v Trstu

Ravnateljstvo Državne nižje strokovne šole v Trstu, Piazzale Gioberti 4, sporoča da vpisovanje za šolsko leto 1956-57 se prične 1. septembra in traja do vključno 25. septembra 1956. Tajništvo je odprto vsak delavnik od 12. do 19. ure.